Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

3 iunie 2021 *

„Trimitere preliminară – Regulamentul (UE) nr. 952/2013 – Codul vamal al Uniunii – Articolul 22 alineatul (6) primul paragraf coroborat cu articolul 29 – Comunicare a motivelor către persoana în cauză înainte de luarea unei decizii care ar avea consecințe nefavorabile pentru aceasta – Articolul 103 alineatul (1) și articolul 103 alineatul (3) litera (b) – Prescrierea datoriei vamale – Termen de notificare a datoriei vamale – Suspendarea termenului – Articolul 124 alineatul (1) litera (a) – Stingerea datoriei vamale în caz de prescriere – Aplicarea în timp a dispoziției care reglementează motivele de suspendare – Principiile securității juridice și protecției încrederii legitime”

În cauza C-39/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos), prin decizia din 24 ianuarie 2020, primită de Curte la 27 ianuarie 2020, în procedura

Staatsecretaris van Financiën

împotriva

Jumbocarry Trading GmbH,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul E. Regan, președinte de cameră, și domnii M. Ilešič (raportor), E. Juhász, C. Lycourgos și I. Jarukaitis, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Jumbocarry Trading GmbH, de C. H. Bouwmeester și E. M. Van Doornik, belastingadviseurs;

– pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman și J. M. Hoogveld, în calitate de agenți;

– pentru Parlamentul European, de R. van de Westelaken și M. Peternel, în calitate de agenți;

– pentru Consiliul Uniunii Europene, de A. Sikora-Kalėda și S. Emmerechts, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: neerlandeza.

– pentru Comisia Europeană, de W. Roels și F. Clotuche-Duvieusart, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 11 februarie 2021,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 103 alineatul (3) litera (b) și a articolului 124 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii (JO 2013, L 269, p. 1, rectificare în JO 2013, L 287, p. 90, denumit în continuare „Codul vamal al Uniunii”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Staatssecretaris van Financiën (secretarul de stat pentru finanțe, Țările de Jos), pe de o parte, și Jumbocarry Trading GmbH (denumită în continuare „Jumbocarry”), pe de altă parte, în legătură cu o decizie de plată a unor taxe vamale pentru un lot de mărfuri importate în Uniunea Europeană cu privire la care s-a dovedit ulterior că nu putea beneficia de o cotă preferențială a taxelor vamale de 0 %.

Cadrul juridic

Codul vamal comunitar

3 Articolul 221 din Regulamentul (CEE) nr. 2913/92 al Consiliului din 12 octombrie 1992 de instituire a Codului vamal comunitar (JO 1992, L 302, p. 1, Ediție specială, 02/vol. 5, p. 58), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2700/2000 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 noiembrie 2000 (JO 2000, L 311, p. 17, Ediție specială, 02/vol. 13, p. 12) (denumit în continuare „Codul vamal comunitar”), prevedea:

„(1) De îndată ce a fost înscrisă în evidența contabilă, valoarea drepturilor se comunică debitorului în conformitate cu normele corespunzătoare.

[…]

(3) Comunicarea către debitor nu poate fi făcută după expirarea unui termen de trei ani de la data la care a luat naștere datoria vamală. Acest termen se suspendă din momentul introducerii unei acțiuni în conformitate cu articolul 243, pe durata acțiunii.”

4 Articolul 243 alineatul (1) primul paragraf din codul menționat prevedea:

„Orice persoană are dreptul de a introduce o acțiune împotriva deciziilor luate de autoritățile vamale cu privire la aplicarea legislației vamale și care o privesc direct și individual.”

Codul vamal al Uniunii

5 Codul vamal al Uniunii, care, în conformitate cu articolul 287 din acesta, a intrat în vigoare la 30 octombrie 2013, a abrogat Codul vamal comunitar. Cu toate acestea, mare parte din dispozițiile sale, în special articolele 22, 29, 103, 104 și 124, nu au devenit aplicabile, în temeiul articolului 288 alineatul (2), decât de la 1 mai 2016.

6 Articolul 22 din Codul vamal al Uniunii, intitulat „Decizii luate în urma depunerii unei cereri”, prevede la alineatul (6) primul paragraf:

„Înainte de luarea unei decizii care ar avea consecințe nefavorabile pentru solicitant, autoritățile vamale comunică solicitantului motivele pe baza cărora intenționează să ia decizia. Solicitantului i se acordă posibilitatea să își exprime punctul de vedere într-un termen determinat de la data la care primește aceste informații sau la care se consideră că le-a primit. La expirarea termenului respectiv, solicitantul este informat, într-o formă corespunzătoare, cu privire la decizie.”

7 Articolul 29 din acest cod, intitulat „Decizii luate fără o cerere prealabilă”, prevede:

„Cu excepția cazului în care o autoritate vamală acționează în calitate de autoritate judiciară, articolul 22 alineatele (4), (5), (6) și (7), articolul 23 alineatul (3) și articolele 26, 27 și 28 se aplică și deciziilor luate de autoritățile vamale fără depunerea unei cereri prealabile de către persoana interesată.”

8 Articolul 103 din codul menționat, intitulat „Prescrierea datoriei vamale”, prevede la alineatele (1)-(3):

„(1) Nicio datorie vamală nu se notifică debitorului după expirarea unui termen de trei ani de la data la care a luat naștere datoria vamală.

(2) În cazul în care datoria vamală a luat naștere ca rezultat al unui act care, la data la care a avut loc, putea face obiectul unei acțiuni judiciare penale, termenul de trei ani stabilit la alineatul (1) este extins la minim cinci ani și la maximum 10 ani în conformitate cu legislația națională.

(3) Termenele prevăzute la alineatele (1) și (2) se suspendă în cazul în care:

(a) este introdusă o cale de atac în conformitate cu articolul 44; o astfel de suspendare se aplică de la data la care este introdusă calea de atac și este în vigoare pe durata procedurilor respective; sau

(b) autoritățile vamale au comunicat debitorului, în conformitate cu articolul 22 alineatul (6), motivele pentru care intenționează să notifice datoria vamală; o astfel de suspendare se aplică de la data comunicării respective și până la sfârșitul perioadei în care debitorului i se acordă posibilitatea de a-și exprima punctul de vedere.”

9 Articolul 104 din Codul vamal al Uniunii, intitulat „Înscrierea în evidența contabilă”, prevede la alineatul (2):

„Autoritățile vamale nu au obligația să înscrie în evidența contabilă cuantumul taxelor la import sau la export care, în temeiul articolului 103, corespund unei datorii vamale care nu mai poate fi notificată debitorului.”

10 Articolul 124 din acest cod, intitulat „Stingerea”, prevede la alineatul (1):

„Fără a aduce atingere dispozițiilor în vigoare cu privire la nerecuperarea cuantumului taxelor la import sau la export corespunzător unei datorii vamale în caz de insolvabilitate a debitorului constatată pe cale judiciară, datoria vamală la import sau la export se stinge în următoarele cazuri:

(a) atunci când datoria vamală nu mai poate fi notificată debitorului, în conformitate cu articolul 103;

[…]”

Regulamentul delegat (UE) 2015/2446

11 Articolul 8 din Regulamentul delegat (UE) 2015/2446 al Comisiei din 28 iulie 2015 de completare a Regulamentului nr. 952/2013 în ceea ce privește normele detaliate ale anumitor dispoziții ale Codului vamal al Uniunii (JO 2015, L 343, p. 1), intitulat „Perioada pentru exercitarea dreptului de a fi ascultat”, referitor la articolul 22 alineatul (6) din Codul vamal al Uniunii, prevede la alineatul (1):

„Perioada în care solicitantul își poate exprima punctul de vedere înainte de luarea unei decizii care i-ar fi nefavorabilă este de 30 de zile.”

12 Conform articolului 256, acest regulament delegat, intrat în vigoare la 18 ianuarie 2016, a devenit aplicabil de la 1 mai 2016.

Litigiul principal și întrebările preliminare

13 La 4 iulie 2013, Jumbocarry a depus o declarație de punere în liberă circulație a unui lot de mărfuri din porțelan indicând Bangladesh ca țară de origine. În conformitate cu reglementarea în vigoare la acea dată, aceste mărfuri au fost puse în liberă circulație cu aplicarea unei cote preferențiale a taxelor vamale de 0 %.

14 În urma unor controale, s-a stabilit că certificatul de origine era fals, motiv pentru care autoritatea vamală competentă a informat Jumbocarry, printr-o scrisoare din 1 iunie 2016, în conformitate cu articolul 22 alineatul (6) primul paragraf din Codul vamal al Uniunii, că luase naștere o datorie vamală la cota normală de 12 % și că intenționa să procedeze la recuperarea taxelor vamale corespunzătoare. În aceeași scrisoare se preciza că Jumbocarry dispunea, în temeiul articolului 8 din Regulamentul delegat 2015/2446, de un termen de 30 de zile pentru a-și exprima punctul de vedere în această privință.

15 La 18 iulie 2016, datoria vamală, născută la 4 iulie 2013, a fost notificată Jumbocarry prin intermediul unei decizii de plată.

16 Considerând că datoria vamală era prescrisă la data la care îi fusese notificată decizia de plată, Jumbocarry a introdus o contestație împotriva acestei decizii, iar ulterior, întrucât autoritatea vamală competentă nu i-a admis decât în parte contestația, o acțiune la rechtbank Noord-Holland (Tribunalul de Primă Instanță, Olanda de Nord, Țările de Jos). Întrucât această instanță a admis acțiunea, iar decizia sa a fost confirmată printr-o hotărâre din 27 februarie 2018 a Gerechtshof Amsterdam (Curtea de Apel din Amsterdam, Țările de Jos), secretarul de stat pentru finanțe a formulat recurs în fața Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos).

17 Instanța de trimitere are îndoieli cu privire la efectele în timp ale introducerii articolului 22 alineatul (6) din Codul vamal al Uniunii coroborat cu articolul 29 și cu articolul 104 alineatul (2) din acesta, precum și a articolului 124 alineatul (1) litera (a) din acest cod coroborat cu articolul 103 alineatul (3) din același cod și ridică în special problema dacă litigiul principal intră sub incidența acestor dispoziții.

18 În această privință, instanța menționată arată că dispozițiile respective, care prevăd în special suspendarea termenului de prescripție în cazul comunicării motivelor, nu erau în vigoare la data la care a luat naștere datoria vamală în discuție în litigiul principal și adaugă că regimul juridic în vigoare la acea dată, care rezulta din Codul vamal comunitar, nu prevedea o astfel de suspendare. Desigur, faptul că la data aplicabilității noului regim juridic, și anume 1 mai 2016, datoria vamală în discuție în litigiul principal nu era încă prescrisă ar putea să se dovedească pertinent pentru a răspunde la aceste întrebări. Aplicarea acestui nou regim în cauza principală ar putea însă contraveni principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime.

19 Potrivit instanței de trimitere, jurisprudența Curții nu ar permite să se deducă fără nicio îndoială rezonabilă dacă o dispoziție care, precum articolul 103 alineatul (3) din Codul vamal al Uniunii, prevede suspendarea unui termen de prescripție trebuie considerată ca fiind o normă de drept material sau o normă de procedură. În cazul în care ea ar constitui o normă de drept material, această instanță consideră că articolul 221 alineatul (3) din Codul vamal comunitar ar rămâne aplicabil unei datorii vamale născute anterior datei de 1 mai 2016, astfel încât o astfel de datorie ar fi prescrisă la expirarea unui termen de trei ani de la data nașterii sale.

20 Pe de altă parte, ar fi posibil să se susțină că aplicarea articolului 22 alineatul (6) din Codul vamal al Uniunii procedurilor de recuperare inițiate începând de la 1 mai 2016 este independentă de normele referitoare la prescrierea datoriei vamale. Deși autoritățile vamale sunt obligate, de la 1 mai 2016, să respecte articolul 22 alineatul (6) din acest cod în toate cazurile de recuperare, potrivit acestui punct de vedere, acest lucru nu ar trebui să aibă în mod necesar drept consecință ca articolul 103 alineatul (3) litera (b) din Codul vamal al Uniunii să se aplice în toate cazurile. Ar rezulta de aici în speță că, întrucât autoritățile vamale trebuiau să respecte articolul 22 alineatul (6) din codul menționat și că articolul 103 alineatul (3) din același cod nu era aplicabil, autoritatea vamală competentă nu mai putea notifica datoria vamală la 18 iulie 2016.

21 Pe de altă parte, instanța de trimitere subliniază că ar fi de asemenea posibil să se susțină că obiectivul introducerii articolului 103 alineatul (3) din Codul vamal al Uniunii a fost acela ca articolul 22 alineatul (6), articolul 103 alineatul (3) litera (b), articolul 104 alineatul (2) și articolul 124 alineatul (1) litera (a) din acest cod, ținând seama de conexitatea lor, să devină aplicabile de la aceeași dată, și anume de la 1 mai 2016. Astfel, începând de la această dată, în temeiul articolului 104 alineatul (2) din codul menționat, autoritățile vamale care înscriu în evidențele contabile cuantumul unor taxe care corespund unei datorii vamale ar trebui să aplice articolul 103 din același cod.

22 În aceste condiții, Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 103 alineatul (3) partea introductivă și litera (b) și articolul 124 alineatul (1) partea introductivă și litera (a) din Codul vamal al Uniunii se aplică în privința unei datorii vamale născute înaintea datei de 1 mai 2016 și care nu era încă prescrisă la această dată?

2) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este afirmativ, principiul securității juridice sau principiul încrederii legitime se opune aplicării acestor articole?”

Cu privire la întrebările preliminare

23 Prin intermediul celor două întrebări adresate, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 103 alineatul (3) litera (b) și articolul 124 alineatul (1) litera (a) din Codul vamal al Uniunii, citite în lumina principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime, trebuie interpretate în sensul că se aplică unei datorii vamale care s-a născut înainte de 1 mai 2016 și care nu era încă prescrisă la această dată.

24 Cu titlu introductiv, din decizia de trimitere reiese că datoria vamală în discuție în litigiul principal s-a născut la 4 iulie 2013, dată la care Jumbocarry a prezentat, în vederea punerii în liberă circulație a unui lot de mărfuri, un certificat de origine care ulterior s-a dovedit a fi fals.

25 În acest context, autoritatea vamală competentă a procedat mai întâi la informarea Jumbocarry, în temeiul dispozițiilor articolului 22 alineatul (6) coroborate cu cele ale articolului 29 din Codul vamal al Uniunii, cu privire la motivele pentru care intenționa să îi adreseze o decizie de plată și i-a dat posibilitatea, în termenul de 30 de zile prevăzut la articolul 8 din Regulamentul delegat 2015/2446, să își exprime punctul de vedere. Această informare a intervenit la 1 iunie 2016, respectiv la o dată

ulterioară abrogării, la 1 mai 2016, a Codului vamal comunitar prin Codul vamal al Uniunii, dar, în orice caz, anterioară expirării, la 4 iulie 2016, a termenului de prescripție de trei ani prevăzut la articolul 221 alineatul (3) din Codul vamal comunitar.

26 În continuare, autoritatea vamală competentă a procedat la notificarea datoriei vamale la 18 iulie 2016, întemeindu-se pe împrejurarea că, în conformitate cu articolul 103 alineatul (3) litera (b) din Codul vamal al Uniunii, informarea prevăzută la articolul 22 alineatul (6) din acest cod avusese ca efect suspendarea termenului de prescripție de trei ani până la expirarea termenului acordat Jumbocarry pentru a-i permite să își exprime punctul de vedere.

27 Instanța de trimitere ridică problema dacă articolul 103 alineatul (3) litera (b) din Codul vamal al Uniunii avea vocația de a se aplica în speță și dacă, în cazul unui răspuns afirmativ, suspendarea termenului de prescripție era conformă cu principiile securității juridice și protecției încrederii legitime, în măsura în care Codul vamal comunitar, care era în vigoare la data nașterii datoriei vamale în discuție în litigiul principal, nu prevedea o astfel de suspendare a termenului de prescripție.

28 În această privință trebuie amintit de la bun început că, potrivit unei jurisprudențe constante, se consideră în general că normele de procedură se aplică de la data la care intră în vigoare, spre deosebire de normele de drept material, care sunt interpretate de regulă în sensul că nu vizează situații încheiate anterior intrării lor în vigoare decât în măsura în care rezultă în mod clar din formularea, din finalitatea sau din economia lor că un astfel de efect trebuie să le fie atribuit (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, O'Brien, C-432/17, EU:C:2018:879, punctul 26 și jurisprudența citată).

29 Este important să se adauge că o normă de drept nouă se aplică începând de la intrarea în vigoare a actului care o instituie și că, deși ea nu se aplică situațiilor juridice născute și definitiv încheiate înainte de această intrare în vigoare, ea se aplică imediat efectelor viitoare ale unei situații născute sub imperiul legii vechi, precum și situațiilor juridice noi. Soluția nu este diferită, și sub rezerva principiului neretroactivității actelor juridice, decât dacă noua normă este însoțită de dispoziții speciale care stabilesc în mod specific condițiile de aplicare în timp ale acesteia (Hotărârea din 7 noiembrie 2018, O'Brien, C-432/17, EU:C:2018:879, punctul 27 și jurisprudența citată).

30 În primul rând, în ceea ce privește obligația de informare prealabilă prevăzută în prezent la articolul 29 din Codul vamal al Uniunii coroborat cu articolul 22 alineatul (6) din acesta, este necesar să se constate că ea constituie o normă de procedură care pune în aplicare dreptul persoanei interesate de a fi ascultată înainte de adoptarea unei decizii care îi cauzează prejudicii.

31 Astfel, potrivit unei jurisprudențe consacrate, respectarea dreptului la apărare constituie un principiu fundamental al dreptului Uniunii din care face parte integrantă dreptul de a fi ascultat în orice procedură. În temeiul acestui principiu, care își găsește aplicarea atunci când administrația își propune să adopte față de o persoană un act care îi cauzează un prejudiciu, destinatarilor deciziilor care le afectează în mod sensibil interesele trebuie să li se dea posibilitatea de a-și face cunoscut în mod util punctul de vedere cu privire la elementele pe care administrația intenționează să își întemeieze decizia (Hotărârea din 20 decembrie 2017, Prequ' Italia, C-276/16, EU:C:2017:1010, punctele 45 și 46, precum și jurisprudența citată).

32 Pe de altă parte, Curtea a statuat deja că determinarea modalităților potrivit cărora se efectuează comunicarea către debitor a valorii taxelor în scopul întreruperii termenului de prescripție constituie o modalitate procedurală (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2019, CEVA Freight Holland, C-249/18, EU:C:2019:587, punctul 46).

33 Trebuie să se constate, așadar, că, începând cu 1 mai 2016, data intrării în vigoare a articolului 22 alineatul (6) și a articolului 29 din Codul vamal al Uniunii, autoritățile competente ale statelor membre erau ținute să respecte obligația de informare prealabilă prevăzută de aceste dispoziții, ceea ce s-a și întâmplat în cauza principală.

34 În al doilea rând, în ceea ce privește suspendarea termenului de prescripție de trei ani prevăzut la articolul 103 alineatul (3) litera (b) din Codul vamal al Uniunii, trebuie amintit că această dispoziție are ca efect, în cazul notificării unor motive în temeiul articolului 22 alineatul (6) din acest cod, prelungirea termenului de prescripție cu o durată corespunzătoare termenului acordat debitorului pentru a-i permite să își expună punctul de vedere, această perioadă fiind de 30 de zile în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) din Regulamentul delegat 2015/2446.

35 În această privință trebuie amintit că Curtea a constatat că articolul 221 alineatul (3) din Codul vamal comunitar, în măsura în care prevedea că o datorie vamală era prescrisă la expirarea termenului de trei ani stabilit de această dispoziție, stabilea o normă de drept material (a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 februarie 2006, Molenbergnatie, C-201/04, EU:C:2006:136, punctul 41). Or, o astfel de constatare poate fi transpusă și articolului 103 alineatul (1) din Codul vamal al Uniunii întrucât această din urmă dispoziție are un mod de redactare și un domeniu de aplicare în esență identice cu prima dispoziție. De asemenea, și articolul 103 alineatul (3) litera (b) din codul menționat, care prevede prelungirea termenului de prescripție a datoriei vamale în cazul comunicării motivelor prevăzute la articolul 22 alineatul (6) din același cod, trebuie privit ca stabilind o normă de drept material.

36 În consecință, astfel cum reiese din jurisprudența citată la punctele 28 și 29 din prezenta hotărâre, articolul 103 alineatul (3) litera (b) din Codul vamal al Uniunii nu poate fi aplicat situațiilor juridice născute și definitiv încheiate sub imperiul Codului vamal comunitar, cu excepția cazului în care din formularea, din finalitatea sau din economia Codului vamal al Uniunii reiese că acesta trebuia să se aplice imediat unor asemenea situații.

37 În speță, din cuprinsul punctului 25 din prezenta hotărâre reiese că, la data la care articolul 103 alineatul (3) litera (b) din Codul vamal al Uniunii a devenit aplicabil, și anume la 1 mai 2016, datoria vamală în discuție în litigiul principal nu era încă nici prescrisă, nici stinsă.

38 Prin urmare, trebuie să se constate că la acea dată situația juridică a Jumbocarry în ceea ce privește prescrierea datoriei sale vamale nu era definitiv încheiată, în pofida împrejurării că această datorie luase naștere sub imperiul Codului vamal comunitar.

39 În consecință, articolul 103 alineatul (3) litera (b) din Codul vamal al Uniunii se putea aplica efectelor viitoare ale situației Jumbocarry reprezentate de prescrierea și de stingerea datoriei sale vamale.

40 Pe de altă parte, în ceea ce privește legătura dintre articolul 22 alineatul (6) din Codul vamal al Uniunii, coroborat cu articolul 29 din acesta, și articolul 103 alineatul (3) din acest cod, trebuie adăugat că aceste norme de procedură și de drept material formează un tot indisociabil, ale cărui elemente specifice nu pot fi examinate în mod separat în ceea ce privește efectul lor în timp. Este important, astfel, să se ajungă la o aplicare coerentă și uniformă a legislației Uniunii în materie vamală (a se vedea prin analogie Hotărârea din 26 martie 2015, Comisia/Moravia Gas Storage, C-596/13 P, EU:C:2015:203, punctul 36 și jurisprudența citată).

41 În această privință, intenția legiuitorului Uniunii a fost, în mod concomitent, aceea de a institui, la articolul 22 alineatul (6) din Codul vamal al Uniunii coroborat cu articolul 29 din acesta, o obligație de informare prealabilă și de a prevedea, la articolul 103 alineatul (3) litera (b) din acest cod, suspendarea termenului de prescripție determinată de această informare.

42 Astfel, după cum arată în esență Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, aplicarea simultană a acestor dispoziții a urmărit să pună în balanță două obiective, și anume, pe de o parte, protecția intereselor financiare ale Uniunii și, pe de altă parte, protecția debitorului din punctul de vedere al dreptului său la apărare.

43 Într-adevăr, reiese din raportul referitor la Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a Codului vamal al Uniunii (Comisia pentru piața internă și protecția consumatorilor a Parlamentului, documentul de ședință din 26 februarie 2013, A7-0006/2013, p. 46, amendamentul nr. 62), care se află la originea Codului vamal al Uniunii, că articolul 103 alineatul (3) litera (b) din acest cod a fost adăugat ca urmare a unui amendament al Parlamentului care preciza că „[a]ceastă ajustare trebui[a] introdusă pentru a proteja atât interesele financiare aferente resurselor proprii tradiționale, cât și cele aferente resurselor naționale, în cazul în care este în joc recuperarea lor”. Acest document sublinia în special că „[a]cest lucru s-ar putea întâmpla în cazurile în care procedura privind dreptul de a fi audiat trebuie să fie aplicată foarte aproape (în timp) de expirarea perioadelor în care poate fi notificată datoria vamală”.

44 Rezultă astfel că legiuitorul Uniunii a intenționat să vizeze prin adoptarea normei privind suspendarea prevăzute la articolul 103 alineatul (3) litera (b) din Codul vamal al Uniunii în special situații precum cea în discuție în litigiul principal.

45 În plus, este cert că această dispoziție nu este însoțită de nicio dispoziție specială care să îi determine în alt mod condițiile de aplicare în timp, în sensul jurisprudenței citate la punctul 29 din prezenta hotărâre.

46 În sfârșit, în ceea ce privește principiul securității juridice, Curtea a precizat deja că, în principiu, statelor membre le este permis să procedeze la o prelungire a termenelor de prescripție atunci când faptele în cauză nu au fost niciodată prescrise (a se vedea în acest sens Hotărârea din 2 martie 2017, Glencore Céréales France, C-584/15, EU:C:2017:160, punctul 73 și jurisprudența citată).

47 Prin urmare, nu se poate considera că aplicarea unei norme de suspendare a termenului de prescripție a unei datorii vamale precum cea prevăzută la articolul 103 alineatul (3) litera (b) din Codul vamal al Uniunii, împreună cu normele de procedură prevăzute la articolul 22 alineatul (6) din acest cod coroborat cu articolul 29 din acesta, aduce atingere principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime.

48 Desigur, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, principiul securității juridice, care îl are drept corolar pe cel al protecției încrederii legitime, impune, pe de o parte, ca normele de drept să fie clare și precise și, pe de altă parte, ca aplicarea lor să fie previzibilă pentru justițiabili, mai ales atunci când ele pot produce consecințe defavorabile pentru persoanele fizice și pentru întreprinderi. În special, principiul menționat impune ca o reglementare să permită persoanelor interesate să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor pe care le instituie în sarcina lor și ca acestea să aibă posibilitatea să își cunoască în mod neechivoc drepturile și obligațiile și să acționeze în consecință [Hotărârea din 15 aprilie 2021, Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) și alții, C-798/18 și C-799/18, EU:C:2021:280, punctul 41, precum și jurisprudența citată].

49 Or, astfel cum a arătat domnul avocat general la punctul 91 din concluzii, introducerea explicită a unei norme de suspendare a termenului de prescripție, în temeiul articolului 103 alineatul (3) litera (b) din Codul vamal al Uniunii, nu a condus în realitate la o schimbare în raport cu situația normativă anterioară, ci a răspuns mai degrabă necesității de a însoți de certitudine o obligație care revine autorităților administrative, care exista deja sub imperiul Codului vamal comunitar, conform jurisprudenței Curții citate la punctul 31 din prezenta hotărâre.

50 În orice caz, după cum a arătat și domnul avocat general la punctul 88 din concluzii, nici principiul securității juridice, nici principiul încrederii legitime, invocate de instanța de trimitere, nu presupun obligația de a menține ordinea juridică neschimbată în timp. Operatorii economici nu sunt îndreptățiți să aibă o încredere legitimă în menținerea unei situații existente, care poate fi modificată de instituțiile Uniunii în cadrul puterii lor de apreciere (Hotărârea din 26 iunie 2012, Polonia/Comisia, C-335/09 P, EU:C:2012:385, punctul 180 și jurisprudența citată).

51 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că articolul 103 alineatul (3) litera (b) și articolul 124 alineatul (1) litera (a) din Codul vamal al Uniunii, citite în lumina principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime, trebuie interpretate în sensul că se aplică unei datorii vamale care s-a născut înainte de 1 mai 2016 și care nu era încă prescrisă la această dată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

52 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Articolul 103 alineatul (3) litera (b) și articolul 124 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 octombrie 2013 de stabilire a Codului vamal al Uniunii, citite în lumina principiilor securității juridice și protecției încrederii legitime, trebuie interpretate în sensul că se aplică unei datorii vamale care s-a născut înainte de 1 mai 2016 și care nu era încă prescrisă la această dată.

Semnături